

**ANTTI
TUOMAINEN**

**HYVÄLLÄ
TAI SAHALLA**

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Copyright © Antti Tuomainen 2025

Published by agreement with Salomonsson Agency

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-47530-9

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2025

I

Sormet hohtivat punaisina ja märkinä, kämmensivut kiilsivät. Puhelin jatkoi soimistaan. Heikki Nevalainen nosti katseensa muhkeasta, sydämenmuotoisesta lumpareesta, ja vilkaisi ulos. Ilta hämärsi, metsänseinä oli muurautumassa umpeen. Hän laski pitelemänsä kimpaleen teräsvatiin ja pysähtyi. Tiskipöydän valaisimen kirkkaudessa käsien punaisuus vaihteli vaalean helmeilevästä synkän tummaan ja muodosti jo kerrostumia. Hän oli työskennellyt pitkään.

Heikki tavoitti talouspaperirullan, repäisi palan ja käveli käsiään pyyhkien keittiöstä olohuoneeseen. Hän näki soittajan nimen puhelimen näytöllä, kääntyi ja käveli ensin radion luo. Puheohjelma vaihtui hiljaisuuteen, sitten puhelimen yhä itsepintaisempaan pirinään. Heikki palasi puhelimen luo, huokasi ja nosti kännykän korvalleen.

– Mikä siinä kesti, Sippo kysyi.

– Perkasin mansikoita, Heikki sanoi ja katsoi nyt olohuoneen ikkunasta lännen suuntaan. Ohut violetti viiva taivaanrannassa kertoi, että kello oli melko tarkkaan kymmenen illalla.

– Voit työntää ne mansikat nyt vittuun, Sippo sanoi.

– Se ei onnistu, Heikki sanoi, – olen täällä yksin.

Sippo oli hetken hiljaa.

– Ei naurata, Sippo sanoi sitten.

Ei minuakaan, Heikki ajatteli, ei koskaan, kun olen sinun kanssasi tekemisissä.

– Sinun pitää tulla tänne, Sippo sanoi, – tarvitsen apuasi.

– Kello on kymmenen, Heikki sanoi, – illalla. Olen aamulla sahalla puoli seitsemästä lähtien. Eikö asiaa...

– Kumpi meistä on kummalle velkaa, Sippo kysyi, – minä sinulle, vai sinä minulle?

Heikki ei vastannut heti.

– Mikä on niin kiireistä, ettei se voi odottaa huomiseen? hän kysyi sitten.

– Puhutaan siitä täällä.

– Eikö joku... Heikki aloitti kysymyksensä eikä heti keksinyt sopivaa synonyymia Sipon luolamiehille, – ...apulaisistasi voi hoitaa asiaa?

– He eivät ole paikalla, Sippo vastasi, – ja tämä vaatii sinun osaamistasi.

– Minun osaamistani?

– Puunkäsittelyä, tavallaan.

– Keskellä yötä?

Sippo ei taaskaan vastannut heti. Sitten hän puhui, matalammalla äänellä.

– Jos haluat että sahasi jatkaa toimintaansa, sinä hyppäät autoon ja ajat tänne heti puhelimen suljettuasi. Jos et ole täällä kahdenkymmenen minuutin kuluttua, tulkitsen asian niin, että olet kuitenkin lopulta päättänyt päästää perheyrittäksesi konkurssiin. Ja vielä yksi tärkeä asia. Jätä puhelin kotiin.

Sippo katkaisi puhelun.

Kahdenkymmenen minuutin aikaraja tarkoitti, että mansikoiden perkaaminen ja pakastuspussien täyttäminen oli keskeytettävä. Heikki siirsi peratut marjat jääkaappiin, kantoi puolillaan olevan mansikkalaatikon käyttävän kylmäkaappiin ja pesi kädet kylpyhuoneessa. Heinäkuun loppu oli yllättänyt viileillä illoillaan, joten hän puki pitkähihaisen flanellipaidan T-paidan päälle, napitti sen, solmi lenkkitosujen nauhat ja astui kesäyöhön.

Matkan aikana mansikoiden maku katosi suusta. Tilalle nousi jotakin happamampaa.

Hän ei keksinyt tyydyttävää vastausta siihen, miksi Sippo oli kutsunut hänet yhtäkkiselle vierailulle. Vanha katumus nosti päätään, mutta hän siirsi sen nopeasti sivuun. Mitä muita vaihtoehtoja hänellä oli tuolloin ollut? Ei mitään. Hänen oli ollut pakko tarttua Sipon lainatarjoukseen. Laina oli pelastanut sahan. Ja vaikka hän oli kuullut huhuja Sipon epäilyttävistä liiketoimista, hän ei ollut tiennyt mikä oli totta, mikä ei. Nyt hän tiesi enemmän, ja kokemuksesta ainakin sen, että lainaehdot elivät jatkuvasti.

Heikki saapui Himpulan kylään. Hän näki valoja ikkunoissa, muttei yhtään ihmistä. Alle tuhannen asukkaan kylä autioitui illan tullen. Hän ohitti S-marketin, kirpputorin ja baarin, jonka terassi oli auki mutta tyhjä.

Kylä jäi taakse. Kapea asfalttiteie mutkitteli mustien metsien ja pimeään juoksevien peltojen keskellä. Hän katsoi uudelleen kojelaudan kelloa kääntyessään hiekkatielle ja totesi ajaneensa hitaammin kuin nopeusrajoitukset olisivat sallineet. Sora ropisi auton alla, ja harvat, puiden ympäröimät asuintalot välähtelivät molemmilla sivuilla. Sitten auto nousi pitkän, pimeyden ympäröimän ylämäen, ja Heikki näki Sipon talon ja sivurakennukset valoineen.

Sippo oli lunastanut talonsa konkurssiin menneeltä matkailu-yritykseltä, joka oli suunnitellut rakennuksesta pientä hotellia. Talo seisoj noin sadan metrin päässä hiekkatieistä, mutta pihatie tuntui pidemmältä. Talon ja tien välistä oli kaadettu yhtä vanhaa mäntyä lukuun ottamatta kaikki nilkkaa korkeampi kasvillisuus. Liiketunnistimella toimivat kirkkaat pihavalot tekivät talon lähestymisestä aina myös läpivalaisun. Heikki ajoi hitaasti, osaksi häikäisevien valojen takia, osaksi siksi ettei halunnut päästä perille. Lopulta auto oli kuitenkin pihassa, eikä hän voinut tehdä muuta kuin astua ulos.

Heikki katsoi ympärilleen. Hän näki vain yhden auton, Sipun mustan, laivamaisen Mercedes-Benzin. Se tuntui oudolta. Yleensä pihassa oli vähintään kaksi, toisinaan kokonainen rivistökin autoja. Pian hän kuuli hyttysen ininän korvallaan. Muu maailma meteleineen oli kaukana. Tummanruskea hirsitalo oli suuri ja kaksikerroksinen, ja sen etuoven yläpuolelle oli ripustettu valtavat, valkaistut hirvensarvet. Ne olivat yhä kallossa kiinni. Heikki arveli suurin piirtein tietävänsä mitä Sippo halusi hirvenpäällä ja -sarvilla viestiä. Sarvien alla ovi aukesi, ja Heikki näki Sipun hämärässä oviaukossa.

– Jätitkö puhelimen kotiin, Sippo kysyi.

Heikki myönsi jättäneensä.

– Mitä sinä siellä vielä seisot, Sippo sanoi ja kuulosti tavalistakin ärtyneemmältä, – tule sisään.

Heikki ei liikkunut.

– Jos asia koskee puunkäsittelyä, Heikki sanoi, – se hoituu kaiketi täällä, missä on puita.

– Vittu Nevalainen, Sippo kivahti, – kuka tahansa muu sinun asemassasi tekisi mitä sanotaan, mutta sinä se et vain tunnu tajuavan tilannettasi. Sinä olet minun. Miten siitä pitää saatana muistuttaa joka kerta erikseen.

Heikki ei sanonut mitään. He seisoivat paikoillaan, kaksi miestä Kaakkois-Suomen alkuyössä, hyttysten ininä ympärillään. Sippo oli oikeassa. Heikki oli tehnyt virheen, jolla oli seurauksensa. Se, mitä Sippo ei tiennyt, oli että Heikki korjaisi erehdyksensä. Jollakin tavalla, jotenkin. Sen hän oli luvannut itselleen. Hän lähti kohti etuovea.

Aula oli yhä hotellimainen, vaikka sisustusta oli muutettu. Heikki oli varma, että olisi osannut sijoittaa vastaanottotiskin ja aulabaarin oikeille paikoilleen. Valaistus oli säilytetty hotellimaisen huonona, tai, kuten sanottiin, tunnelmallisena.

Heikki seurasi Sippoa tömisevät rappuset ylös, ja yllättyi. Hän haistoi Sipon hien. Se oli täysin poikkeuksellista. Sippo tuoksui yleensä partavedeltä ja deodorantilta ja muilta hajusteilta, ja se tuntui olevan hänelle tärkeää.

He tulivat salimaiseen, pulleiden nahkasohvien täyttämään olohuoneeseen, josta avautui päiväsaikaan näkymä pihanurmikolle ja pienelle liejuiselle lammelle nurmikäntien laidalla ja metsään sen takana. Nyt korkeissa ikkunoissa vilahteli heijastuksia kahdesta samankokoisesta miehestä, joista ensimmäinen oli pukeutunut mustaan kolmiraitaiseen verryttelyasuun ja jälkimmäinen tummansinisiin farmarihousuihin ja punaharmaaseen flanellipaitaan. Olohuoneen toisessa päässä he nousivat kaksi askelmaa käytävälle, jonka seinillä oli kehysetettyjä valokuvia.

Heikki oli aiemmin vieraillut vain olohuoneessa eikä siksi ollut nähnyt niitä.

Valokuvat olivat mustavalkoisia, tyylikkäitä, jotakin aivan muuta kuin hirvensarvet ulko-oven yläpuolella. Kanervikkoja, aaltoja, vanhan ihmisen kasvot. Kuvat poikkesivat herkkyydestään ja suoranaudessaan niin jyrkästi edellä kulkevan leveäniskaisen, hienhajuisen monialarikollisen olemuk-

sesta, että niiden päätyminen seinille oli selvästikin jonkun muun ansiota.

Käytävä päättyi oviaukkoon. He olivat juuri saavuttamassa sen, kun Sippo pyörähtikin ympäri. He seisoivat aivan kasvokkain. Nyt Heikki tiesi varmuudella, että jotakin pahaa oli tapahtumassa.

– Ajattele sahaasi, Sippo sanoi, – minä voin tuhota sen päivässä. Minun ei tarvitse kuin siirtää lainani perintäyritykselle. Sinä menetät isoisäsi ja isäsi sahan.

Heikki haistoi Sipon hengityksen, tuntemattoman metallin ja lihan sekoituksen. Sipon silmät olivat valottomat. Sekunnit venyivät. Sippo kääntyi taas. He astuivat huoneeseen, joka oli helppo päätellä makuuhuoneeksi. Heikki ei aluksi ymmärtänyt miksi he olivat tulleet. Sänky oli leveä ja huolellisesti sijattu. Kaikki oli moitteettoman siistiä.

Sitten Heikki erotti jotakin lattialla sängyn takana. Jokin kiemurteli, taipui.

Ja melkein heti hän ymmärsi, että kyse oli vaaleanruskeista hiuksista ja että sängyn ja kylpyhuoneen väliin jäävällä alueella makasi joku.

2

Hiljaisuus kesti joitakin sekunteja, ja se tuntui fyysiseltä. Kuin huone olisi yhtäkkiä täynnä liikkumisen ja puhumisen ja kaikesta äänenkulun estävää näkymätöntä ainetta. Sitten, suunnitellusti, kuten Heikki heti tajusi, Sippo oli jo siirtynyt hänen taakseen, ja Heikki puolestaan, täysin vaistomaisesti, laskeutunut toisen polvensa varaan, kumartunut lattialla makaavan Annaleena Sipun puoleen.

– Se on myöhäistä, Sippo sanoi.

– Ambulanssi, Heikki kuuli sanovansa samalla, kun hän kosketti oikean käden sormillaan naisen kaulaa ja tunsu vielä lämpimän ihon, muttei muuta. – Oletko soittanut? Soita.

– Soitin jo, Sippo sanoi, – sinulle.

Heikki nosti katseensa Annaleenasta, näki Sipun ottaneen jälleen yhden askeleen kauemmas. Sipun oikea käsi oli siirtynyt verryttelytakin taskuun. Heikki katsoi taas Annaleenaa, joka ei näyttänyt hengittävän. Kylmä aavistus Heikin vatsassa oli levinnyt kaikkialle, samalla hän tunsu pahoinvointia. Ei sellaista kuin joskus lapsena autossa kiemurtelevalla tiellä, vaan sellaista, josta jo tiesi, ettei se koskaan helpottaisi. Tie ei ikinä suoristuisi.

– Mitä sinä olet tehnyt hänelle, Heikki kysyi.
Sippo otti käden taskustaan. Kädessä oli pieni, musta pistooli.
– Jos se helpottaa, Sippo sanoi, – voit ajatella että Annaleena putosi sängystä.

- En näe mustelmia, eikä sängyssä ole nukuttu.
- Mikä vitun Saga Noren sinä olet?
- Soitan apua, Heikki sanoi.
- Sinulla ei ole puhelinta.
- Soitan sinun puhelimellasi.
- Sitten meillä on kaksi ruumista.

Heikki vilkaisi Annaleenaa. Tämä näytti nukkuvan. Paikka vain oli outo. Heikki nousi.

– Meidän on tehtävä jotakin, hän sanoi.
– Miten minä en tullut sitä ajatelleeksi, Sippo sanoi, – olet oikeassa. Meidän on tehtävä jotakin. Minäpä keksin. Sinä viet ruumiin pois, ja ongelma katoaa.

Heikki ymmärsi, että tämä oli ollut Sipon asia.

– Tämä on liikaa, Heikki sanoi.
– Millä tavoin?
– Saha on yksi asia, murha toinen.
– Ethän sinä ole murhannut ketään.
– Nyt sinä myönnät että sinä murhasit.
– Hups.
– Miten?
– Mitä kotoa löytyi, Sippo huokasi, – insuliinia, fentanylia, hiusöljyä.

– Hiusöljyä?
– Tippa minun hiusöljyäni, Sippo sanoi, – se oli henkilökohtaista. Annaleena valitti aina sen hajusta.

Heikki ei halunnut jatkaa keskustelua. Eikä hänen tarvinnut. Sippo teki sen hänen puolestaan.

– Ajattelin heti sinua ja sahaasi, hän sanoi. – Pieniksi kapaleiksi, sitten puruksi. Keität lopuksi selluksi.

Pahoinvointi voimistui. Heikki pudisti päätään.

– Me emme tee sellua, hän sanoi.

– Hieno puru riittää, Sippo sanoi ja kuulosti siltä kuin olisi todella harkitsemassa asiakkuutta.

– Ei, Heikki sanoi, – ei käy.

Sippo oli hetken hiljaa.

– Hyvä on, hän sanoi sitten, – minä soitan poliisille. Kerron heille, että autoit minua surmaamaan Annaleenan, että osallistuit suunnitteluun ja tänä iltana varta vasten jätit puhelimen kotiin, kun tiesit että hieman murhailemme, mutta että nyt me sitten kadummekin kovasti. Sillä lopputuloksella että sinä menetät sahasi ja joudut vankilaan. Minä joudun vain vankilaan, koska en virallisesti omista mitään.

Heikki katsoi Sippoa. Sippo hymyili, mutta ei kauniisti.

– Hieno puru riittää, hän sanoi.

Kantaminen sinänsä ei ollut ongelma. Annaleena oli pienikokoinen, kuin kissa tai lintu, ja Heikki fyysiseen työhön totunut. Ongelma oli kaikessa muussa: Sippo hänen takanaan pistooli kädessä, ja tietysti ruumis itsessään. Heikki oli siirtänyt Annaleenan selkäänsä vain yhdestä syystä: voittaakseen aikaa. Jota ei sittenkään ilmaantunut lisää mistään. Hän palasi ulos samaa reittiä kuin oli taloon mennytkin ja aivan yhtä nopeasti. Heikki saapui Land Cruiserilleen ja tunsu, ettei ollut käynytkään missään. Paitsi tietysti noutamassa Sipon hetki sitten menehtyneen aviopuolison.

Heikki oli sokissa ja tiesi sen.

Hän avasi maasturin takaoven, siirsi Annaleenan olaltaan takaistuimelle. Sippo heitti jotakin pehmeää Heikin selkään.

Heikki vilkaisi jalkoihinsa, näki mustan viltin. Sekin kertoi, että Sippo oli suunnitellut kaiken huolellisesti. Heikki nosti viltin maasta ja peitteli Annaleenan. Hän sulki takaoven. Mistään ei ilmaantunut lisää aikaa tai parempia ideoita. Sippo osoitti häntä aseella, uhkasi jälleen viedä hänen sahansa. Heikki ajatteli, että itse asiassa Sipon kannattaisi ampuu hänet nyt. Sippo voisi kertoa jälkeenpäin, että oli juuri saapunut kotiin ja nähnyt velkaisen sahayrittäjän kantavan Annaleenaa autoonsa, ja kuka ei sellaisessa tilanteessa menettäisi hetkeksi harkintakykyään.

– Teet kuten sovimme, Sippo sanoi, – ja kaikki jatkuu kuten ennenkin.

Me emme ole sopineet mitään, Heikki ajatteli, eikä mikään jatku kuten ennen.

Heikki nousi autoonsa, käynnisti moottorin. Sippo peräytyi nopeasti talon edustalle, aina avonaiselle ulko-ovelle asti. Tietysti. Hän oli ajatellut tätäkin. Heikki ei ehtisi ajaa hänen päälle, mikäli inspiraatio yllättäisi. Heikki käänsi auton. Liiketunnistimet herättivät valot. Heikki kuljetti ruumista läpituokevassa kirkkaudessa.

Tie kiemurteli. Reitti oli tuttu, mutta vei tuntemattomaan. Jonnekin, mihin Heikki ei olisi halunnut. Elämä vyöryi mielessä. Hän ajatteli, että oli Ilonan kolmen vuoden takaisesta kuolemasta lähtien tehnyt yksinomaan huonoja päätöksiä. Se ei tietenkään ollut totta, mutta hänestä tuntui siltä. Hän syytti itseään monista asioista, aina siitä lähtien, ettei ollut kyennyt estämään Ilonan kuolemaa. Hän ei tiennyt, miten aggressiivisen luusyvän kanssa olisi voinut neuvotella, mutta tänä yönä myös Ilonan kuolema tuntui olevan hänen vikansa. Koska kaikki, kaikki mitä koskaan oli tapahtunut, tuntui joh-

taneen tähän: yksinäiseen maasturiin yksinäisellä tiellä, yksinäiseen mieheen ratissa, ruumis takapenkillään.

Hän oli neljäkymmentäneljävuotias. Hänen yhdeksäntoista-vuotias tyttärensä, joka asui ja opiskeli Helsingissä, soitti hänelle säännöllisesti, ja Heikki kuuli tytön äänestä ja kysymyksistä, että hän, tytär siis, oli alkanut kantaa huolta isästään: kyseli syömisistä, siitä tekikö Heikki liikaa töitä, ja, ylipäätään, miten hänen ”asiansa” olivat. Heikki ymmärsi tyttärtään. Ei ollut helppoa menettää äitiään herkässä iässä. Heikki toivoi nyt, ettei tytär soittaisi aivan lähiaikoina.

Lähiajoista puheen ollen –

Matka oli tahtunut kuin varkain. Sahan kyltti välähti etuvasemmalla ja Heikki hidasti vauhtiaan. Hän kääntyi sahalle vievälle tielle, erotti rakennusten ääriiviivoja kuusien lomasta.

Elämä kiihdytti vyöryään.

Hän oli itse valinnut sahan. Hänen isänsä olisi aikanaan suostunut siihen, että saha myytäisiin perheen ulkopuolelle. Heikki oli kieltänyt myymisen. Hän oli myös nopeasti vakuuttanut isänsä siitä, että hallitsi sahanpidon ja tiesi mitä teki. Ja pitkään kaikki oli mennyt hyvin. Sitten Venäjä oli hyökännyt Ukraina. Ja samalla tavoin kuin Heikki oli ollut kykenemätön pysäyttämään syöpiä, hän ei myöskään ollut kyennyt estämään maailmanlaajuisia inflaatiota, paniikinomaista korkojen nousua ja lamaa lähentelevän tilauskadon vaikutuksia sahalleen.

Heikki ajoi portista tehdasalueelle, ohitti suuremman hallin ja ohjasi auton konttorirakennuksen edustalle. Hän sammutti moottorin, jäi istumaan paikalleen. Hänellä ei ollut pienintäkään aikomusta työntää Annaleenaa tehdassirkkeliin. Hän oli toivonut, että sahalle päästyään hänellä olisi pelastava ajatus, joka muuttaisi tilanteen. Sellaista ei ollut ilmaantunut.

Sokki alkoi liueta. Hän huomasi tärinän sormissaan. Kylmyys ja pahoinvointi hänen sisällään kasvattivat voimaansa. Sokki oli selvästi suojannut häntä. Nyt hän ajatteli tuntevansa kuoleman läsnäolon.

Yhtäkkiä keltainen nimikyltti konttorin tummanvihreässä seinässä tuntui kertovan kaukaisesta maasta ja ajasta, joka oli joskus ollut. Hänen kätensä hakeutui ovenkahvalle, hänen oli saatava happea. Ratkaisua ei voinut löytyä, ellei hän pystynyt hengittämään. Hän avasi oven.

Ja kuuli huudon.

3

Ismo Sippo piti talon himmeästi valaistusta, tummasävyisestä kylpyosastosta, ja aivan erityisesti hän piti poreammeestaan. Se oli hotellikokoa, hän mahtui kellumaan sen keskelle ja piti siitä, että saattoi hajustaa veden ja liottaa itseään kuumassa, mintun- ja banaanintuoksuisessa pulppuavassa lähteessä. Ja nyt hän saattoi tehdä sen aivan vapaasti, ilman että Annaleena osoitti hiljaisesti mieltään, ilmein tai elein. Yleensä poistumalla kylpyosastolta heti, kun huomasi Sipon saapuvan, ja viimeistään siinä vaiheessa, kun näki Sipon kaatavan tuoksunesteitään altaaseen tai löylykiuluun.

Annaleena piti Sipon lakritsintuoksuisia löylyjä ja vaniljan ja mangon hajustamia kylpyhetkiä tyylyttöminä, alempiarvoisina. Annaleena ei ollut sanonut niin, mutta Sippo oli ymmärtänyt asian sanomattakin. Kuten Sippo oli ymmärtänyt senkin, että Annaleena oli alkanut pitää häntä itseäänkin, Sippoa, tyylyttömänä ja alempiarvoisena. Se oli ollut Annaleenalta virhe.

Sippo kellui selällään, nosteli lantiotaan ja ihaili peniksensä pistoja pyörteilevän, trooppisen veden pinnassa. Periskoopille olisi pian töitä. Mutta kuinka pian? Sippo oli luvannut itselleen, että olisi varovainen. Mutta kuinka varovainen

hänen oikeastaan edes tarvitsi olla? Annaleenan auto seisoi Helsingissä liityntäyhteyksien pitkäaikaispysäköintialueella, ja Annaleenan puhelin, sikäli kuin se yhä toimi tai oli päällä, kulki pääkaupunkiseudulla huseeraavan huumeidenkäyttäjän untuvatakin sisällä, ja matkalaukullinen Annaleenan housuja ja puseroita ja kenkiä vaatetti pääkaupunkiseudun hippejä kierätyksmyymälän kautta. Kaikki tulisi viittaamaan siihen, että Annaleena oli itse pakannut laukkunsa ja jättänyt idyllin. Jäljet päättyisivät isoon, pahaan kaupunkiin, ja ties mitä kauheuksia siellä olikaan tapahtunut.

Nyt, kun penis jälleen kerran ilmaantui pintaan, sen pieni suu näytti hymyilevän.

Sippo katseli sitä. Lopulta hän kierähti ympäri, haki jalat alleen, kahlasi puhelimelleen. Puhelin hälytti pitkään ennen kuin soittoon vastattiin. Ja Sippo ehti tuskin kertoa asiaansa, kun hänet jo keskeytettiin.

– Mä en kuule mitään kun se poreallas jylisee, Jessika sanoi.

– Odota, Sippo sanoi ja kahlasi altaan toiselle puolelle ja sammutti moottorit. Hän asettui taas ammeeseen selälleen, nosti lantiotaan ja piti samalla puhelinta korvallaan. – Minulla on täällä sinulle lahja.

– Onko se oikea lahja, Jessika kysyi, – vaiko vain sun muna?

Sippo piti Jessikasta. Tai ei vain pitänyt. Jessika teki hänet hulluksi. Siksi hän salli Jessikalle asioita, joita ei sallinut kenellekään muulle. Mutta aika ajoin...

– Miten niin *vain* sun muna, Sippo kysyi.

– No ei se ole oikea lahja, Jessika sanoi.

– Tämä muna, Sippo sanoi mahdollisimman painokkaasti, – on oikea lahja.

Jessika ei sanonut mitään. Sippo katsoi alemmas. Penis ei enää hymyillyt. Myös Sippo tunsu voimakasta ärtymystä.

Samalla hän joutui tunnustamaan tilanteen haasteet. Vaikka hän halusi saada Jessikan ymmärtämään anatomiansa arvon, hän ei halunnut suuttuttaa Jessikaa. Lepyttely vei liikaa aikaa. Hänen oli löydettävä toinen lähestymistapa. Onneksi sellainen oli hetki sitten ilmaantunut.

– Ajattelin korkata samppanjan, Sippo sanoi.

– Okei, Jessika sanoi.

– Kun on vähän juhlantuntua ilmassa, Sippo jatkoi.

– Mitä sä juhlit, Jessika kysyi.

Kysymys ei yllättänyt Sippoa, sillä hän oli pohtinut tätäkin.

– Annaleena muutti äitinsä luo, Sippo sanoi, – äiti on invalidi.

– Sä juhlit sitä että joku on invalidi?

Miten tämäkin oli näin vaikeata, Sippo ihmetteli. Sitten Sippo tajusi, mikä Jessikaa todennäköisimmin jarrutti.

– Sinä taidat samalla katsella Instagramia, Sippo sanoi.

– Ei kukaan *katsela* Instagramia, Jessika sanoi, – ja sitä paitsi mä skrollaan Temua.

Sippo ei sanonut mitään. Niin uskomatonta kuin se olikin, hän ja hänen monessa mukana ollut kiistaton herkkumastonsa olivat häviämässä kiinalaiselle halpakaupalle. Mintun- ja banaa-nintuoksuun oli ilmaantumassa hapan sivujuonne. Sipon teki mieli sanoa jotakin ilkeää ja henkilökohtaista, vaikka hän tiesi, että joutuisi katumaan sitä. Mutta Jessika ehti ennen häntä.

– Hei hetkinen, Jessika sanoi, ja ääni oli nyt aavistuksen erilainen, kuin hän puhuisi suoraan mikrofoniin, niin kuin puhelimeen oli Sipon mielestä tarkoituskin puhua. – Mitä sä sanoit äsken Annaleenasta?

Sippo ei ollut koskaan kokenut salamaniskua, mutta nyt sellainen tuntui kulkevan hänen lävitseen. Jessika oli sittenkin kuunnellut häntä.

– Muutti pois, Sippo vastasi ja puhui nopeasti, peläten että ikkuna saattaisi sulkeutua yhtä äkkiä kuin oli avautunutkin.
– Annaleena muutti pois. Pysyvästi. Kokonaan. Muutti. Pois. On. Poissa.

Nyt Jessika oli hiljaa.

– Miten se näin yhtäkkiä lähti, Jessika kysyi sitten.

Kuuluiko Jessikan äänessä epäily? Sippo saattoi tässä koh-
taa olla rehellinen.

– Ihme että ratkaisua piti odottaa näinkin kauan, hän vas-
tasi. – Se oli kauan valmisteilla. Helpotus, suoraan sanoen.
Talossa on rauha, ja kylpyvesi tuoksuu siltä kuin...

– Missä se äiti asuu?

– Mikä äiti?

– Se Annaleenan invalidiäiti.

Kiesus, Sippo ajatteli, miksi he puhuivat olemattomasta
invasta, ja miksi hän ei ollut miettinyt tätä loppuun asti.

– En muista, Sippo sanoi, – tai Helsingissä.

Toisessa päässä tuli taas hiljaista. Hiljaisuus kesti.

– Ja nyt sä sitten olet yksin siellä hienossa linnassasi?

Sippo tunsu kysymyksen jokaisessa solussaan. Saman tien
myös veden alla herättiin: pintaan ilmestyi kaino hymy.

– Täällä minä olen, Sippo sanoi, – ja odotan, lahjani kanssa.

Nyt Jessika päästi iloisenkiihkeän äännähdyksen, jollaista
Sippo oli alun perin odottanutkin. He puhuivat vielä het-
ken. Jessika lupasi hypätä mönkijänsä selkään välittömästi.
Sippo sanoi, että se kannatti, sillä perillä Jessikaa odotti toi-
nen mönkijä, nimittäin lihamönkijä. Jessika oli ensin hiljaa ja
kuiskasi sitten, että se oli ehkä ihaninta mitä hänelle oli kos-
kaan sanottu.

Sippo ruiskutti veteen persikantuoksuista tahmaa, joka aloitti
välittömästi muutosprosessinsa. Hän nousi ammeesta, käveli

jalat kivilattialla läpsyen baariosastolle, avasi jääkaapin. Sampaanjaa ei tietenkään ollut. Hän ei juonut sitä, eikä Annaleena ollut juonut sitä. Mutta jääkaapissa oli vodkaa, mikä oli loppujen lopuksi sama asia. Sippo kaatoi vodkaa lasiin ja käveli lasi kädessä takaisin ammeelle. Vaahtovuori ylettyi kattoon, kiiteli ja säkenöi. Hän kellui kuumassa, persikkaisessa vedessä, hikoili ja peseytyi samaan aikaan, ja maistoi viileää juomaansa. Hän ajatteli, että niin vain oli tämäkin ilta koittanut. Kiitos hänen itsensä, kuten aina ennenkin.

Suunnitelma oli edennyt juuri niin kuin hän oli sen laatinut. Jopa tyhmä ja uppiniskainen Heikki Nevalainen oli toiminut kuten oli pitänyt. Vaaralliseksi käynyt Annaleena oli poissa, ja ilman taloudellisia vaatimuksia. Ja nuori Jessika kiiti kesäyössä hänen luokseen.

Ja niin...

Hän maistoi vodkaa.

Lopultakin...

Hän hengitti syvään mintun, banaanin ja persikan suloista sekatuoksua.

Kaikki oli järjestyksessä.

4

Kuolema poltti. Se oli hänen ensimmäinen ajatuksensa. Sitten hän tajusi, että ei ajattelisi näin, mikäli olisi kuollut. Mutta jos hän oli elossa, miksei hän hengittänyt? Miksei hengittäminen onnistunut?

Paniikki levisi kuin bensaa ahmivat liekit.

Sitten hän tajusi, että hän tosiasiaassa hengitti, muttei riittävästi. Hän tiesi ilman kulkevan, muttei tuntenut sitä. Se kasvatti paniikkia. Hänet oli lukittu johonkin. Tai ei, paine ja paino eivät tulleet ulkoapäin. Ne olivat hänen sisällään. Hänet oli lukittu sisältäpäin. Hänen oli päästävä ulos – itsestään. Mutta hänen ruumiinsa ei suostunut ottamaan vastaan hänen komentojaan.

Hän yritti rauhoittua. Se vei hetken. Hänen oli sekä toimitettava nopeasti että säästettävä voimia. Yhdistelmä oli haastava. Hän keskittyi ja alkoi kuulla. Mitä hän kuuli? Ei mitään. Oliko hänet ehkä ehditty jo haudata? Ei, älä mene siihen suuntaan, hän sanoi itselleen. Hän kuunteli tarkemmin.

Nyt hän kuuli jotakin. Hän kuuli hengityksen.

Joku hengitti!

Hän iloitsi, mutta lyhyesti. Hänen piti tavoittaa tuo toinen hengitys, tuo hengittäjä. He eivät voineet molemmat olla samalla tavalla lukittuja. Mutta miten hän tavoittaisi ketään? Hän ryhtyi kokoamaan voimiaan. Se oli vaikeaa, sillä kaikkea oli niin vähän. Hän haali kaiken mitä löysi. Ja samalla hetkellä hän kuuli liikettä.

Hän kuuli naksahduksen ja kuuli, tai tunsu, muutoksen ilmanalassa, reippaan tuulahduksen. Juuri sillä hetkellä hän oli kerännyt kaikki voimanrippeensä eikä löytänyt enempää. Hän vei kaiken kokoamansa mielensä keskelle ja lähetti sen liikkeelle. Se lähti matkaan kuin raketti, tai ei, ei niin kuin raketti, joka hitaasti ja vaivalloisesti irtoaa telineistään, vaan niin kuin raketti, joka jo lentää avaruudessa, kiittää maailman katolla.

Se tavoitti hänen ruumiinsa ulkoreunat ja tiivistyi siellä, mistä ilma virtasi häneen. Hän muotoili sanat mielessään, yksinkertaisen avunpyynnön.

– Hhhnnnnnggggaaaaarrrrrnnnnhhhh, hän kuuli itsensä huu-tavan.

Ja melkein heti hän tunsu, kuinka häneen tartuttiin. Ei lempeästi eikä vihaisesti, vaan pikemminkin käytännönläheisesti. Ilmanala muuttui jälleen. Hän tajusi makaavansa maassa ja tajusi jonkun repivän esteitä hengittämisen tieltä. Se kaikki tuntui hyvältä, paremmalta kuin mikään pitkään aikaan. Hän yritti avata silmiään, mutta ne eivät auenneet. Yhtäkkiä hän muisti, mitä oli nähnyt viimeiseksi, ennen tätä pimeyttä.

Hän oli seisonut kylpyhuoneen peilin edessä. Ismo oli tullut kylpyhuoneeseen. Hän oli ajatellut, että mies ohittaisi hänet matkallaan vessanpöntölle. Ismolla oli tapana tulla tarpeilleen juuri silloin, kun hän teki jotakin kylpyhuoneessa: harjasi hampaitaan tai laittautui tai teki oikeastaan mitä tahansa. Tällä kertaa mies kuitenkin pysähtyi hänen taak-

seen, ja ennen kuin hän ehti kysyä miksi, hän oli tuntenut piston oikeassa pakarassaan.

Hän ymmärsi nyt mitä oli tapahtunut.

Hänen miehensä oli murhannut hänet.

Hän tunsu vihaa, jota tajusi tunteneensa jo pitkään. Nyt se liikkui vapaasti hänessä. Mutta vaikka viha ja raivo levisivät hänessä, hän vain makasi maassa eikä kyennyt edes avaamaan silmiään. Hän tajusi, että oli käyttänyt kaikki voimansa. Hän oli nukahtamassa uudelleen, vaikka hänen vaistonsa varoitti siitä. Samassa hän kuuli jotakin.

– Älä nukahda, ääni sanoi, – pysy hereillä.

Ääni ei kuulunut hänen miehelleen, sille, joka oli pistänyt häntä. Hän ei tunnistanut ääntä. Se kuului jollekulle toiselle, toiselle miehelle. Hän tunsu, kuinka hänet nostettiin pystyyn, kuinka häntä ryhdyttiin kävelyttämään, vaikka hänen jalkansa eivät kantaneetkaan. He kävelivät. Häntä kannettiin. Välillä he pysähtyivät, ja mies opetti häntä hengittämään. Vetämään ilmaa keuhkoihin, työntämään sitä ulos. Ilman miehen apua ja pakotamista hän olisi nukahtanut. Hän olisi kuollut, uudelleen.

Sitten he kävelivät taas.

Hän ei tiennyt kuinka kauan mikäkin vaihe kesti tai kuinka pitkään he yleensäkin taistelivat hänen vajoamistaan vastaan. Mutta jossain vaiheessa hänen jalkansa alkoivat kantaa. Se tuli yllätyksenä. Hän alkoi kuulla ja hän tunsu jäsenensä. Hänen vasen käsi vartensa oli miehen hartioilla, miehen oikea käsivarsi oli hänen selkäpuolellaan, oikean kainalon alla. Ja lopulta hän sai silmänsä auki. Mies huomasi, että hän oli herännyt. He pysähtyivät. Mies irrotti otettaan sentti kerrallaan, varovasti ja valmiina ottamaan vastaan, mikäli hän luhistuisi uudelleen. Lopulta mies erkaantui hänestä kokonaan ja hän seisoj omilla jaloillaan. Se tuntui niin uudelta ja ihmeelliseltä, että hänestä tuntui kuin hän olisi kävellyt kuussa.

Mies asetteli viltin hänen olkapäilleen ja kiersi hänen eteensä. Mies ojensi hänelle vesipullon, ja hän joi, ahnaasti. Sitten hän tarkensi katsettaan. Hän tunnisti miehen kylältä, oli nähnyt tämän joskus keskustelevan Ismon kanssa. Se herätti epäilyksiä. Miehen takana oli suuri halli, hallin kyljessä oli taulu. Nevalainen Oy. Hän katsoi miestä. Hän ajatteli pistosta.

– Onko Ismo täällä?

– Ei ole. Me olemme täällä kahden.

– Työskenteletkö sinä Ismolle?

– En, mies sanoi ja pudisti päätään, – työskentelen täällä, itselleni, tämä on minun sahani. Minun nimeni on Heikki Nevalainen.

– Miksi minä olen täällä?

Mies, tämä Heikki Nevalainen, empi sekunnin, mutta jatkoi sitten:

– Minä toin sinut tänne. Kotoasi.

– Miksi?

– Se on...

– Liittyikö se siihen, että Ismo antoi minulle jonkinlaisen pistoksen?

Heikki Nevalainen nyökkäsi, muttei näyttänyt edelleenkaan löytävän oikeita sanoja. Eikä hänen tarvinnut.

– Ismo yritti murhata minut, hän sanoi, – ja määräsi sinut hävittämään ruumiin.

– Kyllä.

– Miten?

– Hän toivoi pientä purua.

– Pientä purua?

– Niin.

Hän katsoi miestä tarkemmin. Tämä ei näyttänyt Ismo Sipon tavanomaisilta idiooteilta.

– Miksi sinä suostuit, hän kysyi. – Kiristettiinkö sinua?

Heikki Nevalainen nyökkäsi.

– Sahalla on ollut vaikeaa. Joitakin kuukausia sitten tarvitsin nopeasti rahaa. Yllättäen Sippo tarjosi lainaa. Minun ei olisi pitänyt tarttua siihen, mutta tein niin. Kannan täyden vastuun siitä. En ole muuten missään tekemisissä hänen kanssaan. En tiennyt mitään hänen suunnitelmistaan. Äsken hän soitti minulle ja kutsui luokseen. Sanoi, että jollen tule, saha on konkurssissa huomenna. Kun tulin, hän vei minut sinun luoksesi. Makasit makuuhuoneen lattialla. Oletin että olet kuollut. En missään vaiheessa sanonut Sipolle suostuvani tähän. Otin vain sinut mukaani ja toivoin keksiväni jotain.

– Mitä se olisi voinut olla?

– En tiedä, Heikki Nevalainen sanoi, – mutta sen tiedän että me menemme nyt poliisiasemalle ja kerromme kaiken.

Hän tunsi yhä vahvemmin seisovansa omilla jaloillaan. Ja kuun sijasta hän seisoi nyt maassa. Maasta tai jostakin muualta tuntui virtaavan häneen varmuutta. Hän ajatteli, että ehkä se oli myrkytyksen jälkimaininkeja, ehkä sokkia, mutta mitä se ikinä olikin, se tuntui hyvältä.

– Sinua pidetään rikoskumppanina, hän sanoi sitten.

– Silti.

– Joudut vankilaan.

– Voi olla. Mutta me menemme silti poliisiasemalle.

Hän näki nyt normaalisti. Ääriviivat olivat terävoityneet, värit kirkastuneet. Heikki Nevalainen seisoi tummansinisissä farmarihousuissa ja punamustassa, ruudullisessa flanellipaidassa muutaman metrin päässä hänestä. Ohuet, vaaleanruskeat hiukset, kulmikkaat kasvot, voimakkaan siniset silmät.

– Sinä pelastit henkeni, hän sanoi. – Jos et olisi kävelyttänyt, pitänyt hereillä ja pakottanut hengittämään, olisin kuollut.